

Національний заповідник «Глухів»
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка

КОВАЛЕНКО
Юрій Олександрович

Біобібліографічний покажчик

Ніжин
2026

УДК 016:929:902+94(477)«1966/2023»

К 56

Рекомендовано до друку:

Вченою радою Національного заповідника «Глухів»

(протокол № 2 від 18.02.2026 р.)

Рекомендовано до друку Вченою радою Глухівського національного

педагогічного університету імені Олександра Довженка

(протокол № 7 від 28.01.2026 р.)

Редакційна колегія:

І. В. Мошик (керівник видавничого проєкту)

Л. В. Артемова, А. В. Печена (укладачі)

А. П. Гриценко (науковий консультант)

С. П. Жукова (головний редактор)

В. В. Ісаєв (технічний редактор)

К 56

Коваленко Юрій Олександрович: біобібліогр. покажч. / Нац. заповідник «Глухів»; Глухівський нац. пед. ун-т ім. О. Довженка [кер. вид. проєкту Мошик І. В.; гол. ред. Жукова С. П.; уклад: Артемова Л. В., Печена А. В.; наук. консульт. Гриценко А. П.; тех. ред. Ісаєв В. В.]. – Ніжин : Видавець Лисенко М. М., 2026. – 48 с.

ISBN

УДК 016:929:902+94(477)«1966/2023»

Бібліографічний покажчик присвячено 60-річчю від дня народження історика, археолога, музеєзнавця, пам'яткоохоронця, викладача, музиканта, громадського діяча, волонтера, полеглого учасника російсько-української війни, штаб-сержанта Збройних Сил України Ю. О. Коваленка.

Видання містить короткий біографічний нарис, бібліографічний покажчик наукових, науково-публіцистичних праць і неопублікованих робіт історика-воїна.

Покажчик призначений професійним історикам, пам'яткознавцям, музеологам і широкому загалу читачів, які цікавляться дослідженнями історико-культурної спадщини.

В оформленні обкладинки використані документи особистого архіву Ю. О. Коваленка.

© Національний заповідник «Глухів», 2026

© Глухівський національний педагогічний університет ім. О. Довженка, 2026

ЗМІСТ

Передмова (<i>І. В. Мошик</i>)	5
Від укладачів (<i>А. В. Печена</i>)	6
Основні віхи життя, наукової та громадської діяльності історика-воїна, нагороди та відзнаки, меморіалізація (<i>С. П. Жукова</i>).....	8
Юрій Коваленко: вчений, викладач та археолог, який залишив слід у Глухівському педуніверситеті (<i>А. П. Гриценко</i>)	12
Дослідник Батурина загинув, захищаючи Україну (<i>В. І. Мезенцев</i>)	13
Коваленко Юрій Олександрович: наукові праці	16
Науково-публіцистичні роботи Ю. О. Коваленка	24
Рукописи Ю. О. Коваленка	29
Публікації про життя і діяльність Ю. О. Коваленка	30
Пам'яті Ю. О. Коваленка	33
Стаття-некролог В. І. Мезенцева про загибель Ю. О. Коваленка, поширена в інтернет-мережі	39
Фотогалерея	41





Юрій Олександрович Коваленко – завідувач науково-дослідного відділу Національного заповідника «Глухів»

ПЕРЕДМОВА

Минуло три роки з моменту невідвортної втрати – на фронті російсько-української війни загинув Юрій Олександрович Коваленко, вчений-археолог, кандидат історичних наук, завідувач науково-дослідного відділу Національного заповідника «Глухів», засновник Музею археології. Для колективу Заповідника це не просто втрата колеги, товариша, доброго друга, порядної людини, ініціатора та рушійника найцікавіших і найамбітніших науково-дослідних та культурно-просвітницьких проектів нашої установи – це насамперед виклик. Нам потрібно навчитися жити і працювати без нього, але з глибокою шаную і повагою до його пам'яті!

Усі ці три роки ми не просто тужили і згадували, а намагалися всіляко донести широкому загалу значимість діяльності такої неординарної і непересічної постаті, як Юрій Олександрович. До роковин від дня загибелі колеги на фасаді пам'ятки архітектури «Садібний будинок Кочубеїв», при вході до Музею археології, йому була встановлена пам'ятна дошка як засновнику цього музею, а за результатами дисертаційного дослідження опублікована його монографія «Історична топографія Глухова доби середньовіччя та ранньомодерного часу». Висловлюємо щиру подяку і низький уклін Фонду Катедр Українознавства у США та персонально доброму товаришу Юрія – Володимирі Ігоревичу Мезенцеву – за фінансову підтримку цього видання. На пошану Юрія Коваленка було проведено низку заходів нашими колегами з інших заповідників і музеїв, зокрема у Чернігові, Батурині та Ніжині.

Постать Ю. О. Коваленка визнана гідною вшанування на державному рівні. Відповідно до постанови Верховної Ради України від 18 грудня 2025 р. № 4748–ІХ «Про відзначення пам'ятних дат і ювілеїв у 2026–2027 роках», 22 березня 2026 р., у день 60-річчя історика-воїна, по всій Україні згадуватимуть його світле ім'я, внесок в історичну науку, самопожертву.

Колектив Заповідника, з відчуттям глибокої шани і поваги до колеги, склав його біобібліографічний покажчик як підсумок науково-дослідної та науково-публіцистичної діяльності історика.

Пройдуть роки, десятиліття, століття, а значення Юрія Олександровича Коваленка в дослідженні регіональної історії, зокрема м. Глухова, буде доноситись наступним поколінням через це видання.

*Генеральний директор
Національного заповідника «Глухів»,
кандидат історичних наук,
старший науковий співробітник
І. В. Мошук*

ВІД УКЛАДАЧІВ

Ім'я Юрія Олександровича Коваленка посідає особливе місце серед українських істориків, археологів, науковців і патріотів, які присвятили своє життя служінню науці та захисту Батьківщини. Згідно з Постановою Верховної Ради України від 18 грудня 2025 року № 4748-ІХ, 60-річчя від дня народження Ю. О. Коваленка, відомого воїна і науковця, відзначається у 2026 р. на загальнодержавному рівні.

Багаторічна професійна діяльність Ю. О. Коваленка поєднала в собі глибоку відданість дослідженню і популяризації історико-культурної спадщини України та активну громадянську позицію. Поряд із науковою діяльністю полеглий воїн і вчений Юрій Коваленко проявив себе як мужній захисник України: у складний для держави час він вступив до лав ЗСУ, щоб боронити її незалежність і територіальну цілісність, продемонструвавши приклад громадянської відповідальності, відваги й самопожертви.

Вчений-історик, штаб-сержант Юрій Олександрович Коваленко зробив вагомий внесок у вивчення археологічних пам'яток Глухова, дослідження матеріальної культури різних історичних епох, збереження та охорону національної спадщини, висвітливши свої здобутки у 87 наукових публікаціях, підготовлених одноосібно чи у співавторстві. Біобліографічний покажчик «Юрій Олександрович Коваленко» має на меті систематизувати та представити науковий доробок вченого, а також публіцистичну й довідкову інформацію про життя і діяльність відомого в Україні та за її межами дослідника в галузі археології.

Структура біобліографічного покажчика містить розділи, які висвітлюють основні віхи життя і науково-громадської діяльності Ю. О. Коваленка: передмову від генерального директора Національного заповідника «Глухів» І. В. Мошик, біографічну статтю заступниці генерального директора Заповідника С. П. Жукової, статтю-відгук про колегу авторства В. І. Мезенцева, канадського та українського вченого-історика.

Бібліографічною складовою покажчика є розділи: «Коваленко Юрій Олександрович: наукові праці», «Науково-публіцистичні твори Ю. О. Коваленка», «Рукописи Ю. Коваленка», де відображено його науковий доробок у вигляді монографії, статей у наукових збірниках, тез доповідей, матеріалів археологічних експедицій, газетних та журнальних публікацій.

У розділах «Публікації про життя і діяльність Ю. О. Коваленка», «Пам'яті Ю. О. Коваленка» та «Поширення статті-некролога В. І. Мезенцева про загибель Ю. О. Коваленка в інтернет-мережі» представлено джерела, присвячені його науковій, творчій та громадській діяльності, а також матеріали, які розкривають багатогранну особистість Юрія Олександровича: відгуки та спогади сучасників, колег, рідних, друзів, опубліковані некрологи, інтерв'ю, відеофільми. У розділі

«Фотогалерея» зібрано світлини різних років.

Загалом до покажчика увійшло 268 джерел, які охоплюють хронологію з 1998 по 2026 рр. Матеріали у межах розділів згруповано у хронологічно-алфавітному порядку, нумерацію бібліографічних описів здійснено окремо в кожному розділі. Бібліографування представлених у покажчику документів виконане відповідно до чинних стандартів: ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання» та ДСТУ 3582:2013 «Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила».

Джерелами відбору документів під час підготовки біобібліографічного покажчика слугували: бібліотека та архів Національного заповідника «Глухів», фонди і каталоги бібліотеки Глухівського національного педагогічного університету ім. О. Довженка, Комунального закладу «Глухівська публічна бібліотека» Глухівської міської ради, пристатейна бібліографія праць Ю. О. Коваленка, особиста бібліотека та приватний архів його родини, відкриті інформаційні ресурси мережі Інтернет та інші джерела. Відбір матеріалів для покажчика завершено 15.02.2026.

Видання адресовано науковцям, студентам, працівникам музеїв і бібліотек, краєзнавцям, освітянам та всім, хто цікавиться історією України, розвитком археологічної науки, прикладами самовідданого служіння своєму народові. Укладачі біобібліографічного покажчика мають надію, що видання сприятиме збереженню пам'яті про Юрія Олександровича Коваленка та надихатиме нові покоління істориків на плідну наукову працю й відданість рідній землі.

*Науковий співробітник
Національного заповідника «Глухів»
А. В. Печена*



**ОСНОВНІ ВІХИ ЖИТТЯ,
НАУКОВОЇ ТА ГРОМАДСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ІСТОРИКА-ВОЇНА**

Коваленко Юрій Олександрович (22.03.1966 р., с. Некрасове Глухівського району Сумської області – 14.03.2023 р., с. Кузьмине Кремінської міської громади Северодонецького району Луганської області; похований 18.03.2023 р. в с. Некрасове Глухівської міської територіальної громади Шосткинського району Сумської області) – історик, археолог, музеєзнавець, пам'яткоохоронець, викладач, музикант, громадський діяч, волонтер, штаб-сержант Збройних Сил України, учасник російсько-української війни.

Народився в сім'ї вчительки історії і робітника. Протягом 1973–1981 рр. навчався у Некрасівській восьмирічній школі, паралельно опанував музичну освіту по класу баяна у Глухівській музичній школі, самотужки вчився грати на народних музичних інструментах. 1983 р. отримав середню освіту, закінчивши Глухівську середню школу № 2. Продовжив навчання у Сумському ПТУ № 5, де 1985 р. отримав спеціальність електрика. Першу вищу освіту здобув 1996 р. у Глухівському педагогічному інституті імені Сергія Сергеева-Ценського (зараз Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка) за спеціальністю «Викладач дошкільної педагогіки і психології, вихователь», другу – 2005 р. у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка за спеціальністю «Історія», здобув кваліфікацію магістра історії.

Трудову діяльність розпочав на посаді електромонтера 4 розряду Всесоюзного науково-дослідного інституту луб'яних культур у м. Глухові, де працював з 25.03. по 20.04.1985 р.

З 21.04.1985 по 10.05.1987 рр. проходив службу у лавах Збройних Сил СРСР.

Протягом 26.08.–04.11.1987 р. Юрій – лаборант Подільської археологічної експедиції (м. Київ) Інституту археології Академії наук Української Радянської Соціалістичної Республіки.

З 11.11.1987 по 30.05.1988 рр. працював художнім керівником Будинку культури с. Некрасове дослідного господарства Всесоюзного науково-дослідного інституту луб'яних культур.

З 31.05.1988 по 03.02.1989 рр. обіймав посаду керівника музичного гуртка Будинку піонерів м. Глухова.

У 1989 р. в рідній школі с. Некрасове організував дівочий гурт – вокально-інструментальний ансамбль.

Протягом 03.02.1989–15.02.1992 рр. – директор підліткового клубу Глухівського професійно-технічного училища № 31.

1991 р. взяв участь у відомому музичному фестивалі «Червона рута», що

проходив у м. Запоріжжі, з авторською піснею «Дума про Гетьманщину», присвяченою Батури́нській трагедії 1708 р.

Упродовж 21.02.1992–10.12.1997 рр. проходив дійсну військову службу у Збройних Силах України на посаді начальника клубу військової частини № 48228.

У 1992 р. створив та очолив громадську організацію «Пошуковий загін «Обеліск», у результаті роботи якого віднайдені і перепоховані залишки кількох тисяч військовополонених, мирних жителів, воїнів, загиблих у роки Другої світової війни.

10.03.1999 р. обійняв посаду завідувача науково-дослідного відділу Державного історико-культурного заповідника у м. Глухові (з 2008 – Національний заповідник «Глухів»).

У коло наукових інтересів Юрія Коваленка входило вивчення історичної топографії м. Глухова, музеєфікація його нерухомих пам'яток. Він провів комплекс робіт по виявленню та введенню до наукового обігу нововиявлених пам'яток археології Глухівщини. Був науковим консультантом створення нової експозиції Глухівського краєзнавчого музею (2002), автором концепції експозиції Музею археології Національного заповідника «Глухів» (2008).

У 2003 р. дослідив усипальницю сім'ї Терещенків у родинному склепі глухівської Трьох-Анастасіївської церкви, встановив місцезнаходження поховання Ніколи Терещенка.

Протягом 2007–2020 рр. брав участь у розкопках міста Батурина Чернігівської області у складі Міжнародної українсько-канадської археологічної експедиції, що діє при Національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Тараса Шевченка. В експедиції очолював заго́ни учнів Глухівського ліцею-інтернату з посиленою військово-фізичною підготовкою та студентів-істориків Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка.

Викладав у alma mater курс археології, був керівником археологічної практики студентів бакалаврату, читав гостьові лекції відповідної тематики.

Грав на гітарі, фортепіано, баяні.

Був учасником народного аматорського хору духовної музики при Глухівському міському палаці культури, народного аматорського фольклорного колективу «Червона калина» Некрасівського сільського будинку культури Глухівського району (зараз с. Некрасове Глухівської міської територіальної громади), інструментального гурту «Трактир».

Член Всеукраїнського об'єднання «Союз “Народна пам'ять”», з 2014 р. – учасник гуманітарної місії «Чорний тюльпан» у рамках проекту «Евакуація – 200», яка за дорученням Міністерства оборони України займалася пошуком загиблих бійців на непідконтрольних Україні територіях.

У грудні 2020 р. підписав контракт про проходження громадянами України військової служби у Збройних Силах України на посадах осіб солдатського, сержантського та старшинського складу. Воював під Авдіївкою у складі 16-го окремого мотопіхотного батальйону 58-ї окремої мотопіхотної бригади імені гетьмана Івана Виговського.

Перебуваючи в лавах ЗСУ, захистив кандидатську дисертацію «Історична топографія Глухова доби середньовіччя та ранньомодерного часу», отримавши 27.09.2021 р. науковий ступінь кандидата історичних наук.

З початком повномасштабного вторгнення Росії на територію України 24.04.2022 р. брав участь у боях під Глуховом, воював на Чернігівщині, Запоріжжі, Луганщині.

14.03.2023 р. стрілець-снайпер, штаб-сержант Юрій Коваленко загинув у боях під с. Кузьмине Кременської міської громади Северодонецького району Луганської області.

Нагороди та відзнаки

Почесна грамота Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України «За багаторічну сумлінну працю» (2006).

Почесна грамота голови Сумської обласної державної адміністрації «За високий професіоналізм» (2010).

Почесна грамота Міністерства культури України «За сумлінну працю та високий професіоналізм» (2013).

Почесна грамота Міністерства культури України «За вагомий особистий внесок у розвиток української культури» (2016).

Відзнака Президента України «За гуманітарну участь в Антитерористичній операції» (2016).

Відзнака начальника Генерального штабу Збройних Сил України «За заслуги перед Збройними Силами України» (2018).

Медаль Української Православної Церкви «За жертвовність і любов до України» (2020).

Почесна відзнака міського голови м. Глухова «Професіонал 2020» (2021).

Грамота Міністерства оборони України «За зміцнення співробітництва у військовій та соціальній сферах» (2021).

Відзнака командувача Об'єднаних сил Збройних Сил України «За звитягу та вірність» (2021).

Орден «За мужність» III ступеня (посмертно) (2024).

Меморіалізація

28.04.2023 р. депутати Глухівської міської ради проголосували за перейменування двох вулиць у Глухівській міській територіальній громаді на честь Юрія Коваленка: у м. Глухові – вул. Некрасова на вул. Юрія Коваленка; у с. Некрасовому – вул. Некрасова на вул. Юрія Коваленка.

На річницю смерті 14.03.2024 р. на фасаді пам'ятки архітектури та містобудування «Садібний будинок Кочубеїв», де знаходиться Музей археології Національного заповідника «Глухів», відкрито меморіальну дошку його засновнику – історико-воїну Юрію Коваленку.

Науково-дослідний інститут українознавства Міністерства освіти і науки України в листопаді 2023 р. започаткував іменну премію молодим ученим-українознавцям імені Народного Героя України Юрія Коваленка.

*Заступник генерального директора
Національного заповідника «Глухів»
С. П. Жукова*



**ЮРІЙ КОВАЛЕНКО: ВЧЕНИЙ, ВИКЛАДАЧ ТА АРХЕОЛОГ,
ЯКИЙ ЗАЛИШИВ СЛІД У ГЛУХІВСЬКОМУ ПЕДУНІВЕРСИТЕТІ**

Юрій Олександрович Коваленко (1966–2023) – видатний історик, археолог, педагог і патріот України – залишив незабутній слід у науковому житті України. Його професійна діяльність на чолі наукового відділу Національного заповідника «Глухів» була тісно пов'язана з підготовкою студентів Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Починаючи з 2012 року, Юрій Олександрович щороку в серпні проводив археологічні практики та експедиції для другокурсників кафедри історії, правознавства та методики навчання. Під його керівництвом студенти відкривали місця, де колись стояли гетьманські резиденції, досліджували храмові комплекси, вивчали старовинні артефакти. Кожна знахідка була святом науки, уроком не лише археології, а й відданості справі та рідній землі.

У 2016–2018 рр. Ю. О. Коваленко також викладав археологію в аудиторії – умів надихати, розповідаючи так, що слухачі немов переносилися в часи гетьманського Батурина або княжого Глухова, відчували атмосферу минулого. Його заняття були живими, повними наукових інтриг й відкриттів. Історик підтримував кожну студентську ідею, підказував напрямок досліджень, показував, що археологія – це не лише робота з землею, а спосіб розуміти людей, їхню культуру і долю.

Восени 2021 року ми знову відновили співпрацю. Навіть перебуваючи на фронті, Юрій Олександрович у 2022–2023 навчальному році планував читати курс археології для другокурсників прямо із окопу чи бліндажу, демонструючи відданість та любов до своєї справи. Однак нещадний ворог забрав життя нашого Велета на злеті у березні 2023-го...

Він залишив по собі багату наукову спадщину, а ми – пам'ять про великого педагога. Його життя і праця нагадують нам, що історія оживає там, де є люди, готова її досліджувати, любити і передавати наступним поколінням. Енергія, ентузіазм і професіоналізм Ю. О. Коваленка надихали й надихають нині колеги, студентів, учнівську молодь, роблячи його не просто вченим, а справжнім другом, однодумцем, наставником.

*Доктор педагогічних наук, доцент,
директор Навчально-наукового
інституту філології та історії
Глухівського національного
педагогічного університету
імені Олександра Довженка
А. П. Гриценко*

**ДОСЛІДНИК БАТУРИНА ЗАГИНУВ,
ЗАХИЩАЮЧИ УКРАЇНУ**

У бою з російськими загарбниками в Луганській області загинув Юрій Коваленко (1966–2023), наш дорогий колега і друг, багатолітній учасник розкопок у Батурині. Він стояв біля витоків створення Національного заповідника «Глухів», від 1999-го завідував там науково-дослідним відділом і викладав археологію України у Глухівському національному педагогічному університеті. Професори вважали його чудовим викладачем, улюбленцем студентів, новатором і генератором ідей.

Д-р Коваленко був провідним краєзнавцем, дослідником історії та археології рідного Глухова Сумської області і Сіверської землі за княжої та козацької доби, автором більш ніж 70 наукових публікацій, учасником багатьох археологічних експедицій. 2006 року отримав освітній ступінь магістра на кафедрі археології та музеєзнавства Київського національного університету, а 2021-го захистив кандидатську дисертацію про історичну топографію Глухова, однієї з гетьманських столиць України, в інституті історії Чернігівського національного університету.

Юрій був відданий професії археолога, захоплювався польовими дослідженнями, особливо археологічними розвідками, з любов'ю колекціонував старожитності, здебільшого зброю та військове спорядження різних часів. Заснував та розбудував Музей археології Глухова, де більшість експонатів знайшов особисто, був ентузіастом музейної справи в Україні. Новаторськи та високопрофесійно застосовував потужні американські металодетектори й інші новітні технічні методи пошуків артефактів, поховань, утрачених споруд і різних археологічних об'єктів.

Як досвідчений і авторитетний польовий дослідник, 17 років брав активну участь у розкопках м. Батурина Чернігівської області у складі українсько-канадської археологічної експедиції, що базується при Національному університеті «Чернігівський колегіум». Із 2001-го Батуринський археологічний проєкт спонсорують Канадський інститут українських студій (КІУС) Альбертського університету в м. Едмонтоні й Дослідний інститут «Україніка» в м. Торонто (провінція Онтаріо). Цей проєкт підлягає Центру українських історичних досліджень ім. Петра Яцика при Торонтському відділенні КІУС. Фонд кафедр українознавства у Нью-Йорку також підтримує історико-археологічне вивчення Батурина щорічними субсидіями.

У складі Батуринської археологічної експедиції д-р Коваленко очолював загін студентів-істориків Глухівського університету й учнів військового ліцею Глухова та керував археологічними розвідками. Він мав незрівнянні здібності виявляти в товщі землі залишки мурованих споруд, металеві вироби та

людські останки. Йому належить відкриття фундаментів зруйнованого головного храму Батурина – Троїцького собору, фундованого гетьманом Іваном Мазепою, а також цегляних підвалів його резиденції та інших важливих архітектурних пам'яток і цвинтарів Мазепиної столиці, розореної московським військом за наказом царя Петра I 1708 року. Вчений надавав керівникам експедиції цінні консультації про археологічні знахідки й був співавтором п'яти оглядових статей про результати розкопок Батурина у 2016–2020 рр. українською та англійською мовами.

Як висококваліфікований фахівець із воєнної археології, він також останніми роками брав участь у розкопках у Німеччині, де здобув визнання і в німецьких археологів. Юрій був вражений і розчулений їхньою турботою про його родину під час російського нападу на Україну, від якого постраждав Глухів, близький до кордону з Російською Федерацією (РФ).

Із початком війни на Сході України 2014-го приєднався до гуманітарної місії «Чорний тюльпан», у якій використав свій багатий археологічний досвід і хист для розшуку, ексгумації та ідентифікацій полеглих у зоні проведення антитерористичної операції українських воїнів. Учасники місії з ризиком для життя знайшли і вивезли більше як 150 тіл бійців, які загинули під Іловайськом та Дебальцевим, і передали для перепоховання рідним. За ці заслуги 2017 року д-ра Коваленка нагородили грамотою Президента України і відзнакою Міністерства оборони України.

Як відданий патріот, попри вік (53 роки), 2020-го він добровільно вступив до лав Збройних Сил України (ЗСУ) і служив на передових позиціях перед тимчасово окупованими ворожими територіями Донеччини. Був нагороджений відзнаками Генерального штабу та командувача Об'єднаних сил ЗСУ. Перебуваючи у війську, д-р Коваленко спромігся 2021 року успішно захистити свою кандидатську дисертацію та продовжував консультувати дослідників Батурина до початку повномасштабного вторгнення РФ в Україну 24 лютого 2022-го. Нехтуючи погіршеним станом здоров'я, у 56 літ штаб-сержант Коваленко брав участь у боях з агресором у Сумській, Чернігівській та Луганській областях до останньої миті свого яскравого героїського життя.

Юрія любили й поважали всі, хто його знав, а тепер глибоко сумують і переживають трагедію, гаряче відгукнувшись в Україні та Канаді. У своїх спогадах глухівчани називають його найкращою людиною міста, цвітом нації. Вони велелюдно провели в останню путь Юрія. Він був надзвичайно світлою особистістю, скромною, делікатною, надвідповідальною, небайдужою людиною, завжди готовою ділитися своїми великими знаннями і якнайкраще допомагати колегам та учням. Обдарований задушевний співак і музикант, Юрій співав у церковному хорі, на ватрі в Батуринській експедиції, на музичних фестивалях, сам складав гарні пісні в козацькому жанрі. Зараз пісні про УПА й трагічне зруйнування

Батурина 1708 року в його виконанні можна побачити на відео в інтернеті.

Справжньою опорою Юрія була його дружина Оксана, відома журналістка, а також доньки Леся та Іванка, які вивчали історію і з дитинства брали участь у розкопках Батурина. Щасливою подією для родини Юрія стало народження 2022-го онуки Варвари. Він тішився дитинкою і співав їй улюблені пісні під час відпустки додому на різдвяні свята, незадовго до свого останнього бою.

Молимося за спокій душі й Царство Небесне для Героя та за милість і ласку Божу його чудовій родині в годину тяжкої втрати та смутку! Нашого товариша поховали поруч із могилами його батьків у с. Некрасовому під Глуховом. Вічна пам'ять і слава знаному науковцю та захиснику Батьківщини!

Удова полеглого глибоко вдячна усім друзям і вченим, які співпрацювали з її чоловіком, за співчуття та всебічну підтримку й висловлює особливу подяку родині німецького археолога Гідо Левандовського. Він прийняв до своєї оселі в Німеччині й опікувався обома доньками й онукою Юрія, які евакуювались із прикордонного Глухова, рятуючись від російських обстрілів.

*Кандидат історичних наук,
науковий співробітник Канадського
Інституту Українських Студій
(м. Торонто, Канада),
виконавчий директор Батуринського
українсько-канадського
археологічного проекту
від канадської сторони та співкерівник
розкопок у Батурині
В. І. Мезенцев*



**КОВАЛЕНКО ЮРІЙ ОЛЕКСАНДРОВИЧ:
НАУКОВІ ПРАЦІ**

2001

1. **Археологічний комплекс скіфського часу в урочищі Барвінкова Гора на Глухівщині** // Археологічний літопис Лівобережної України. – 2001. – № 2 (10). – С. 175.

2. **Волокитинське городище VIII–XIII ст.** // Археологічний літопис Лівобережної України. – 2001. – № 1 (9). – С. 115.

2002

3. **Глухів. На зламі тисячоліть = Hlukhiv. At the border line of millennia** / В. Белашов, С. Жукова, Ю. Коваленко [та ін.] / Глухів. іст.-культ. заповідник. – Суми : АС-ю Медіа, 2002. – 96 с.

4. **Малодосліджене давньоруське городище на межі Глухівського та Кролевецького районів** // Кролевеччина: білі плями історії: матеріали другої наук. конф. по краєзнавству. – Кролевець, 2002. – С. 13–14.

5. **Меценати і колекціонери в історії становлення глухівського музейництва (до 100-річчя Глухівського краєзнавчого музею)** // Археологічний літопис Лівобережної України. – 2002. – № 1. – С. 42–44.

6. **Охоронні археологічні дослідження літописного міста Глухова** // Збереження історико-культурних надбань Глухівщини: матеріали першої наук.-практ. конф., м. Глухів, 18 квіт. 2002 р. – Глухів, 2002. – С. 17–23.

2003

7. **Археологічні дослідження Софронієвої пустині** // Археологічні відкриття в Україні 2001–2002 рр.: зб. наук. пр. / за ред. Н. О. Гаврилук. – Київ : ІА НАН України; Шлях, 2003. – Вип. 5. – С. 115–118.

8. **Поховання XVII ст. під Миколаївською церквою у м. Глухові** // Збереження історико-культурних надбань Глухівщини: матеріали другої наук.-практ. конф., м. Глухів, 17 квіт. 2003 р. – Глухів, 2003. – С. 27–29.

9. **Скарб металевих виробів з давньоруського селища в урочищі Лука, що в с. Черневе** // Археологія та історія Північно-Східного Лівобережжя: зб. наук. пр. – Суми, 2003. – С. 138–140.

2004

10. **Археологічні дослідження на території Софроніївського монастиря під Путивлем** // Путивльський краєзнавчий збірник. – Суми, 2004. – Вип. 1. – С. 33–48.

11. **Поховання М. А. Терещенка у Трьох-Анастасіївській церкві у м. Глухові** // Збереження історико-культурних надбань Сіверщини: матеріали третьої наук.-практ. конф., м. Глухів, 6 квіт. 2004 р. – Глухів, 2004. – С. 108–111.

12. **Храм Різдва Пресвятої Богородиці у Софроніївському монастирі під Путивлем** // Сакральні споруди у житті суспільства: історія і сьогодення: матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. «Софійські читання», м. Київ, 27–28 листоп. 2003 р.; до 70-річчя заповідника «Софія Київська». – К. : Фенікс, 2004. – С. 153–157.

2005

13. **Археологічні дослідження Будищанського городища** // Путивльський краєзнавчий збірник. – Суми : МақДен, 2005. – Вип. 2. – С. 37–40.

14. **Глухівські гармати XVII–XVIII століть** // Збереження історико-культурних надбань Сіверщини: матеріали четвертої наук.-практ. конф., м. Глухів, 21–22 квіт. 2005 р. – Глухів, 2005. – С. 70–74.

2006

15. **Археологічні дослідження на території Державного історико-культурного заповідника у м. Глухові** // Історико-культурні надбання Сіверщини в контексті історії України: матеріали п'ятої наук.-практ. конф., м. Глухів, 18–19 трав. 2006 р. – Глухів, 2006. – С. 32–37.

16. **Археологічні дослідження Софроніївського монастиря та його околиць** // Могилянські читання – 2005: зб. наук. пр. – Київ : 2006. – С. 222–233.

17. **Археологічні дослідження на території Державного історико-культурного заповідника у м. Глухові** // Археологічні дослідження в Україні 2004–2005 / Ін-т археології НАН України. – Київ; Запоріжжя; Дике поле, 2006. – С. 203–210.

18. **Містобудівна структура Глухова у XVII–XVIII ст. (за матеріалами археологічних розвідок)** // Культурно-релігійний розвиток Гетьманщини кінця XVII – початку XVIII ст.: матеріали наук.-практ. конф. / Батурин. держ. іст.-культ. заповідник «Гетьманська столиця». – Ніжин : Аспект-Поліграф, 2006. – С. 99–105.

19. **Події Північної війни 1708 року на Чернігівщині** // Чернігівські старожитності: зб. наук. пр. – Чернігів, 2006. – С. 76–82.

2007

20. **Археологічний аспект становлення християнства на Глухівщині** // Діяння святиителя Димитрія Ростовського (Данила Туптала) і традиції православного світосприйняття: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Глухів, 3–4 жовт. 2007 р. / Ставропігійний чол. монастир Різдва Пресв. Богородиці Глинська пустинь, Держ. іст.-культ. заповідник у м. Глухові, Глух. держ. пед. ун-т. – Глухів, 2007. – С. 85–89.

21. **Археологічна збірка у фондах Державного історико-культурного**

заповідника у м. Глухові // Могилянські читання – 2006: зб. наук. пр. – Київ, 2007. – С. 307–315.

22. **Вірування наших предків (язичництво на Глухівщині)** // Путивльський краєзнавчий збірник. – Суми : ТОВ «ВТД «Університетська книга», 2007. – Вип. 3. – С. 42–53.

23. **Історія Глинської пустині у контексті новітніх досліджень** // Глинская пустынь – святыня православия: материалы междунар. науч.- практ. конф. – Суми, 2007. – С. 16–23.

24. **Скіфські старожитності на Глухівщині** // Сіверщина в контексті історії України: матеріали шостої наук.-практ. конф., м. Глухів, 17–18 трав. 2007 р. – Суми, 2007. – С. 19–23.

25. **У пошуках давньоруського Глухова** // Чернігів у середньовічній та ранньомодерній історії Центрально-Східної Європи: зб. наук. пр., присвячений 1100-літтю першої літописної згадки про Чернігів. – Чернігів : Ред.-видав. комплекс «Деснянська правда», 2007. – С. 339–355.

2008

26. **Археологія м. Глухова доби українського козацтва XVII–XVIII ст.** // Нові дослідження пам'яток козацької доби в Україні. – Київ, 2008. – Вип. 17. – С. 49–55.

27. **Археологічні дослідження літописного м. Глухова – центру удільного князівства Чернігово-Сіверської землі** // Чернігівські старожитності: наук. зб. (Старожитності Чернігово-Сіверської землі в загальноєвропейській культурній спадщині: матеріали VII наук. конф.) / Нац. арх.-іст. заповідник «Чернігів стародавній». – Чернігів, 2008. – С. 182–193.

28. **Давньоруський енкалпійон з села Черневе на Глухівщині** // Музейники ХХ століття – дослідники української сакральної культури: Могилянські читання – 2007: зб. наук. пр. – Київ : Фенікс, 2008. – С. 401–404.

29. **Древнерусский Глухов (по материалам археологических разведок)** // История и археология Подесенья. Деснинские древности: материалы Межгосудар. науч. конф., посвященной памяти брянского археолога и краеведа, заслуженного работника культуры РСФСР Федора Михайловича Заверняева. – Брянск, 2008. – Вып. 5. – С. 130–148.

30. **Історична топографія літописного Глухова у світлі археологічних досліджень** // Сіверщина в історії України: зб. наук. пр. – Суми, 2008. – Вип. 1. – С. 19–28.

31. **Речі з дитячого поховання XI–XII ст. у Глухові** // Путивльський краєзнавчий збірник. – Суми, 2008. – Вип. 4. – С. 41–45.

32. **Скарб металевих виробів з давньоруського селища в с. Черневе** // Глухів та його округа: зб. наук. пр. Глухівського краєзнавчого музею. – Глухів : РВВ ГДПУ, 2008. – С. 59–62.

2009

33. **Вещи из погребения XI–XII вв. в летописном г. Глухове** // Ювелирное искусство и материальная культура: тезисы докладов участников семнадцатого colloquium, г. Санкт-Петербург, 14–18 апр. 2009 г. – СПб. : Изд-во Государственного Эрмитажа, 2009. – С. 51–54.

34. **Історична топографія ранньомодерного Глухова** // Сіверщина в історії України: зб. наук. пр. – Київ; Глухів, 2009. – Вип. 2. – С. 86–90.

35. **Історія Глинської пустині у контексті новітніх досліджень** // Церква і музеї: втрати ХХ століття – дослідники української сакральної культури: Могилянські читання – 2008: зб. наук. пр. – Київ : Фенікс, 2009. – С. 44–50.

36. **Историческая топография древнерусского Глухова по материалам археологических исследований** // Средневековый город Юго-Востока Руси: предпосылки возникновения, эволюция, материальная культура: материалы Междунар. науч. конф., посвященной 100-летию начала археологических исследований Гочевского археологического комплекса. – Курск : АПИИТ «ГИРОМ», 2009. – С. 139–149.

37. **Покровська церква у селі Некрасове Глухівського району – невідома сакральна споруда кінця ХVІІІ ст.** // Православна Україна: історія, сучасність, перспективи: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 1020-літтю Хрещення Русі, 12–13 черв. 2008 р. – Суми, 2009. – С. 82–84.

38. **Храм Різдва Пресвятої Богородиці в Софроніївському монастирі під Путивлем** // Софійські читання. – 2009. – Вип. 1. – С. 153–156.

2010

39. **Древнерусские кресты-энколпионы Глуховской земли** // Ювелирное искусство и материальная культура: тезисы докладов участников восемнадцатого colloquium, г. Санкт-Петербург, 19–23 апр. 2010 г. – СПб: Изд-во Государственного Эрмитажа, 2010. – С. 90–93.

40. **Кераміка ХVІІ–ХVІІІ ст. з Глухова** // 36. наук. праць за результатами Конотопських читань / Конотоп. міськ. краєзн. музей ім. О. М. Лазаревського. – Конотоп : Поліграф. центр «Олімп», 2010. – Вип. 1. – С. 85–92.

41. **Поховання М. А. Терещенка у родинному склепі Трьох-Анастасіївської церкви у м. Глухові** // Військова та культурно-освітня спадщина генерала М. І. Драгомирова: зб. наук. пр. / Конотоп. міськ. краєзн. музей ім. О. М. Лазаревського. – Конотоп : Поліграф. центр «Олімп», 2010. – Вип. 2. – С. 40–48.

42. **Старожитності періоду Гетьманщини з фондів Національного заповідника «Глухів»** // Ніжинська старовина. – 2010. – Вип. 10 (13). – С. 112–121.

43. **Товариство глухівських козаків за списками 1918 року** // Сіверщина в історії України: зб. наук. пр. – Київ; Глухів, 2010. – Вип. 3. – С. 253–260.

2011

44. **Археологічні дослідження округи села Нова Слобода Путивльського району** // М. Ф. Берлинський – історик, педагог, релігійний діяч: матеріали наук.-практ. конф., м. Путивль, 30 жовт. 2009 р. – Ніжин : Вид. НДУ ім. М. Гоголя, 2011. – С. 23–39.

45. **Глухівська пожежа 1784 року у документах** // Сіверщина в історії України: зб. наук. пр. – Київ; Глухів, 2011. – Вип. 4. – С. 232–235.

46. **Застосування собак-винищувачів танків у боях під Глуховом у вересні 1941 р.** // Партизанський рух у роки Великої Вітчизняної війни 1941–1945 рр. і його значення в патріотичному вихованні студентської молоді: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Глухів, 21–22 вер. 2011 р. / Глухів. нац. пед. ун-т ім. О. Довженка. – 2011. – С. 53–59.

47. **Музей археології Національного заповідника «Глухів»** : [Путівник]. – Суми: ТОВ «АС-Поліграф», 2011. – 42 с.

48. **Нательные православные кресты XVI–XVII вв. из с. Некрасово** // Ювелирное искусство и материальная культура: материалы XX коллоквиума-семинара, г. Санкт-Петербург, 2011 г. – СПб : Изд-во Государственного Эрмитажа, 2011. – С. 49–52.

2012

49. **Джучидські монети та їх сіверські наслідування з літописного Глухова та його округи** // Ніжинська старовина. – 2012. – Вип. 14. – С. 128–134.

50. **Село Некрасове у документах XVI–XVIII ст.** // Сіверщина в історії України: зб. наук. пр. – Київ; Глухів, 2012. – Вип. 5. – С. 138–145.

51. **Собаки – винищувачі танків у боях на Сумщині** // Конотопські читання: зб. наук. пр. / Конотоп. міськ. краєзн. музей ім. О.М. Лазаревського. – Конотоп, 2012. – Вип. 3. – С. 89–92.

2013

52. **Гетьманська Анастасіївська церква у Глухові** // Карнабідівські читання: зб. наук. пр. – Чернігів, 2013. – Вип. 1. – С. 53–58.

53. **Глухівський Петропавлівський монастир та його округа (історико-археологічний нарис)** // Путивльський краєзнавчий збірник. – Суми, 2013. – Вип. 7. – С. 128–129.

54. **Глухівські фортифікаційні споруди** // Сіверщина в історії України: зб. наук. пр. – Київ; Глухів, 2013. – Вип. 6. – С. 42–49.

55. **Последний бой Джутьбарса** // Военная археология. – 2013. – № 1. – С. 18–22.

56. **Цікава знахідка періоду Другої світової війни** // Праці Науково-дослідного інституту пам'яткоохоронних досліджень. – К.: Фенікс, 2013. – Вип. 8. – С. 239–24.

2014

57. **Грошовий обіг на теренах давньоруського Глухова** // Ніжинська старовина. – 2014. – Вип. 18. – С. 116–123.

58. **Давньоруське селище на Чернечих джерелах** // Сіверщина в історії України: зб. наук. пр. – Київ; Глухів, 2014. – Вип. 7. – С. 81–87.

59. **Подорож до Чечні** // Історичні студії суспільного прогресу: зб. наук. пр. – Глухів, 2014. – Вип. 1. – С. 99–101.

2015

60. **Монети Золотої Орди з давньоруського Глухова та його округи** [Електронний ресурс] // Актуальні проблеми нумізматики у системі спеціальних галузей історичної науки: тези доповідей III Міжнародної наук.-практ. конф., Кіровоград, Київ, Переяслав-Хмельницький, 5–6 листоп. 2015 р. / ДВНЗ «Переяслав-Хмельниць. держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди. – 2015. – С. 40–43. – Режим доступу: <http://skarbonka.ru/pdf/num-konf-ukr-2015.pdf> (дата звернення: 07.01.2026). – Назва з екрана.

61. **Нові відкриття у Миколаївській церкві м. Глухова** // Сіверщина в історії України: зб. наук. пр. – Київ; Глухів, 2015. – Вип. 8. – С. 24–30.

2016

62. **Давньоруський меч з округи Глухова** // Сіверщина в історії України: зб. наук. пр. – Київ; Глухів, 2016. – Вип. 9. – С. 147–149.

63. **Ординські монети у знахідках Глухівського краю** // Расмір: східна нумізматика: матеріали III Міжнарод. наук.-практ. конф., м. Одеса, 1–3 серп. 2013 р. – Київ : Альфа реклама, 2016. – С. 123–134.

64. **Участь студентів-істориків Глухівського національного педагогічного університету ім. О. П. Довженка у археологічних дослідженнях Батурина (2012–2016 рр.)** [Електронний ресурс] // Історичні студії суспільного прогресу: електронний науковий журнал. – 2016. – Вип. 4. – С. 170–177. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/iscp_2016_4_18_9 (дата звернення: 07.01.2026). – Назва з екрана.

2017

65. **Археологічні дослідження на території Глухівського повіту Чернігівської губернії у кінці XIX – на початку XX ст.** // Карнабідівські читання: зб. наук. праць. – Чернігів : Десна-Поліграф, 2017. – Вип. 1–3. – С. 37–41.

66. **Гетьманські будинки Глухова** // Сіверщина в історії України: наук. вид. – Глухів; Київ, 2017. – Вип. 10. – С. 212–218.

67. **Фібули кола антів з Некрасового** // Ніжинська старовина. – 2017. – Вип. 24 (27). – С. 92–95.

68. **Brief Report on the Archaeological Findings at Baturyn in 2016** / V. I. Mezentsev, Yu. M. Sytyi, **Yu. O. Kovalenko** // Сіверщина в історії України: наук. вид. – Глухів; Київ, 2017. – Вип. 10. – С. 42–46.

2018

69. **Report on the Archaeological Findings at Baturyn in 2017** / V. I. Mezentsev, Yu. M. Sytyi, **Yu. O. Kovalenko** // Сіверщина в історії України: наук. вид. – Глухів; Київ, 2018. – Вип. 11. – С. 43–48.

70. **Храми села Некрасового** // Сіверщина в історії України: наук. вид. – Глухів; Київ, 2018. – Вип. 11. – С. 56–60.

2019

71. **Археологічні дослідження на території Глухівщини у кінці XIX – першій третині XX ст.** // «За покликом предків»: зб. матеріалів V Самоквасівських читань. – Чернігів, 2019. – С. 190–193.

72. **Глухів в епоху середньовіччя = Hlukhiv in the middle ages** // *Sciences of Europe*. – 2019. – Vol. 3 (№ 42). – P. 10–17.

73. **Історична топографія Глухівської фортеці згідно плану 1747–1752 рр.** // Сіверщина в історії України: наук. вид. – Глухів; Київ, 2019. – Вип. 12. – С. 156–163.

74. **Історична топографія Глухівських некрополів** // Українська некрополістика в контексті сучасного історіографічного процесу: матеріали Третіх наук. читань, м. Глухів, 24–25 жовт. 2019 р. / Центр пам'ятокознавства НАН України і УТОПСК, Нац. заповідник «Глухів». – Ніжин : Лисенко М. М. [вид.], 2019. – С. 83–97.

75. **Історична топографія Глухова ранньомодерної доби = Historical topography Hlukhiv early modern** // *Sciences of Europe*. – 2019. – Vol. 3 (№ 40). – P. 32–35.

76. **Квадрифолій XVIII ст. з Кулішевого хутора** // Ніжинська старовина. – 2019. – Вип. 27 (30). – С. 108–110.

77. **Archaeological research on 17th-18th-century Baturyn in 2018** / V. I. Mezentsev, Yu. M. Sytyi, **Yu. O. Kovalenko** // Сіверщина в історії України: наук. вид. – Глухів; Київ, 2019. – Вип. 12. – С. 29–34.

2020

78. **Джучидські монети як джерело вивчення історії Глухівщини післямонгольського періоду** // Сіверщина в історії України: наук. вид. – Глухів; Київ, 2020. – Вип. 13. – С. 112–118.

79. **Нумізмати́ка як джерело вивчення післямонгольського періоду в історії Глухівщини** [Електронний ресурс] // Актуальні питання суспільних та гуманітарних наук: Х Глухівські наукові читання – 2020: матеріали міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., м. Глухів, 9–10 груд. 2020 р. / за заг. ред. О. І. Луцен-

ко. – Глухів, 2020. – С. 22–27. – Режим доступу: <http://new.gnpu.edu.ua/uk/nauka/naukove-tovarystvo-studentiv-aspirantiv-doktorantiv-ta-molodykh-vchenykh> (дата звернення: 12.01.2026). – Назва з екрана.

80. **Сакральна топографія Глухова ранньомодерної доби** [Електронний ресурс] // Сумські історико-краєзнавчі студії: зб. матер. Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., м. Суми, 5 листоп. 2020 р. / редкол.: Д. В. Кудінов [та ін.]. – Суми : ФОП Цьома С. П. [вид.], 2020. – С. 328–337. – Режим доступу: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?C21COM=2&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&Image_file_name=book/0015308.pdf&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=0 (дата звернення: 05.01.2026). – Назва з екрана.

81. **Baturyn Excavations in 2019 and Reconstructions of I. Mazepa's coat of arms** / V. I. Mezentsev, Yu. M. Sytyi, **Yu. O. Kovalenko** // Сіверщина в історії України: наук. вид. – Глухів; Київ, 2020. – Вип. 13. – С. 72–78.

2021

82. **Історична топографія Глухова доби середньовіччя та ранньомодерного часу**: автореф. дис. ...канд. іст. наук: 07.00.01. / Ю. О. Коваленко; Нац. ун-т «Чернігів. колегіум» ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 2021. – 20 с.

83. **Історична топографія Глухова доби середньовіччя та ранньомодерного часу**: дис. ...канд. іст. наук: 07.00.01. / Ю. О. Коваленко; Нац. ун-т «Чернігів. колегіум» ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 2021. – 289 с. – Режим доступу: https://shron1.chtyvo.org.ua/Kovalenko_Yurii/Istorychna_topohrafiia_Hlukhova_doby_serednovichchia_ta_rannomodernoho_chasu.pdf?PHPSESSID=0p10g6t5ftv0tjv68j2r0qki66 (дата звернення: 12.01.2026). – Назва з екрана.

84. **Скарб XVII ст. з Некрасового** // Сіверщина в історії України: наук. вид. – Ніжин, 2021. – Вип. 14. – С. 114–115.

85. **Excavations at Baturyn in 2020 and stove tiles' reconstructions, 17th-18th c.** / V. I. Mezentsev, Yu. M. Sytyi, **Yu. O. Kovalenko** // Сіверщина в історії України: наук. вид. – Ніжин, 2021. – Вип. 14. – С. 66–74.

2024

86. **Історична топографія Глухова доби середньовіччя та ранньомодерного часу: монографія** / Ю. О. Коваленко; Нац. заповідник «Глухів», Нац. ун-т «Чернігів. колегіум» ім. Т. Г. Шевченка. – Ніжин : Лисенко М. М. [вид.], 2024. – 223 с. – ISBN 978–617–640–621–1.

87. **До питання про місце підписання «Глухівських статей» 1669 р.** // Новгород-Сіверська старовина: зб. наук. пр. – Чернігів : Десна-Поліграф, 2024. – Вип. 1. – С. 60–66.

НАУКОВО-ПУБЛІЦИСТИЧНІ РОБОТИ Ю. О. КОВАЛЕНКА

1998

1. **Городище VI ст.: про історичне минуле нашої місцевості** // Глухівщина. – 1998. – 4 лют. (№ 10). – С. 2.

2000

2. **Скільки років Глухову:** [про археологічні розкопки] // Сумщина. – 2000. – 28 квіт. – С. 3.

3. **Искренне благодарны всем, кто поддерживает наше движение:** [о работе Глуховского поискового отряда «Обелиск» на Глуховщине] // Неделя. – 2000. – 19 мая. (№ 22). – С. 3.

2001

4. **Невідомий бій:** [про бій під Черневим у 1941 р.] // Народна трибуна. – 2001. – 9 трав. (№ 33–34). – С. 3.

5. **Михайловская церковь сгорела, а склон с остатками кладбища распахали под огороды** // Неделя. – 2001. – 28 июля. (№ 30) – С. 9.

6. **250 лет композитору Дмитрию Бортнянскому** // Неделя. – 2001. – 8 дек. (№ 50). – С. 7.

7. **Царицині погребі Барвінкової гори** // Глухівщина. – 2001. – 29 груд. (№ 96). – С. 2.

2004

8. **Таємниці глухівської землі:** [про археологічні дослідження на території міста] // Соборний майдан. – 2004. – січ. – лют. (№ 1). – С. 4.

9. **Глухівська знахідка:** [бронзовий ніж] // Соборний майдан. – 2004. – трав. – черв. (№ 3). – С. 5.

10. **Во время реставрации «стометровки» строители вырыли канаву, в которой нашли клад** // Неделя. – 2004. – 24 июля. – С. 3.

11. **Місто відкриває свої таємниці:** [про археологічні дослідження на території Глухова] // Соборний майдан. – 2004. – листоп. – груд. (№ 6). – С. 1–2.

2005

12. **Глухівські гармати XVII–XVIII століть** // Гомін України (Канада, Торонто) – 2005. – 1 трав. (№ 17). – С. 19, 23.

13. **З історії давньоруської плінфи** // Соборний майдан. – 2005. – лип. – серп. (№ 4). – С. 1–2.

14. **Нові знахідки у місті:** [виявлено шість бронзових підвісок] // Соборний майдан. – 2005. – верес. – жовт. (№ 5). – С. 2.

15. **Тут до нас промовляють віки...**: [про виставку археологічних знахідок] // Соборний майдан. – 2005. – листоп. – груд. (№ 6). – С. 2.

2006

16. **Чернівський бій** // Соборний майдан. – 2006. – верес. – жовт. (№ 5). – С. 4–5.

17. **Глухівські дзвони**: [Глухів як центр людвигарства] // Соборний майдан. – 2006. – листоп. – груд. (№ 6). – С. 1.

18. **1708 р. Зудар шведів з росіянами на Чернігівщині** // «Свобода» (США) – 2006 – 3 лют. (№ 5) – С. 21, 24.

2007

19. **Скіфський наконечник із Глухова** // Соборний майдан. – 2007. – січ. – лют. (№ 1). – С. 1.

20. **Національні мотиви у творчості**: [виставка виробів народних ремесел Глухівщини] // Соборний майдан. – 2007. – берез. – квіт. (№ 2). – С. 1.

21. **Останній свідок Батуринської трагедії** // Основа: Ukrainian-Canadian Magazine. – 2007. – № 7. – С. 42–44.

22. **Глухівські гармати XVII–XVIII ст.** // Соборний майдан. – 2007. – листоп. – груд. (№ 6). – С. 3.

2008

23. **Гончарне виробництво Глухова у XIX ст.** // Соборний майдан. – 2008. – січ. – лют. (№ 1). – С. 1.

24. **Горщики з XVI ст.** // Соборний майдан. – 2008. – трав. – черв. (№ 3). – С. 1.

25. **Виявлено унікальні розписи** [у Спасо-Преображенській церкві Глухова] // Соборний майдан. – 2008. – лип. – серп. (№ 4). – С. 1.

2009

26. **Давньоруський енкаліпсід з с. Черневе на Глухівщині** // Соборний майдан. – 2009. – січ. – лют. (№ 1). – С. 1.

27. **Щоденник білогвардійського офіцера (зі спогадів «Білого Руху», опублікованих у Парижі в 1944 р.)** // Соборний майдан. – 2009. – січ. – лют. (№ 1). – С. 6–7.

28. **Язичницький амулет давніх фінно-угрів**: [фінно-угорська шумова підвіска] // Соборний майдан. – 2009. – берез. – квіт. (№ 2). – С. 1.

29. **Історія, закарбована в надгробках**: [Вознесенське кладовище] // Соборний майдан. – 2009. – трав. – черв. (№ 3). – С. 1.

30. **Нові відкриття в Миколаївській церкві**: [щодо керамічних плиток з підлоги вівтаря Миколаївської церкви] // Соборний майдан. – 2009. – верес. – жовт. (№ 5). – С. 7.

31. **Історія Глухівського полку:** [про Глухівський кірасирський полк] // Соборний майдан. – 2009. – листоп. – груд. (№ 6). – С. 4–5.

2010

32. **Скіфський наконечник із Глухова** // Народна трибуна. – 2010. – 1 січ. (№ 1). – С. 2.

33. **Історія однієї знахідки:** [знайдено залишки порцеляни на місці садиби Бартошів] // Соборний майдан. – 2010. – січ. – лют. (№ 1). – С. 1.

34. **175-й стрілецький Батуринський полк** // Соборний майдан. – 2010. – січ. – лют. (№ 1). – С. 6.

35. **Останній бій мінометників (хроніка однієї експедиції пошукового загону «Обеліск»)** // Соборний майдан. – 2010. – берез. – квіт. (№ 2). – С. 7.

36. **Облога Глухова 1664 року** // Соборний майдан. – 2010. – лип. – серп. (№ 4). – С. 6.

37. **Фібули давніх антив** // Соборний майдан. – 2010. – листоп. – груд. (№ 6). – С. 7.

2011

38. **Про що розповіла монета:** [в Глухові знайдено кубинську монету 1961 р.] // Соборний майдан. – 2011. – трав. – черв. (№ 3). – С. 2.

39. **Наконечники стріл давньоруського часу з округи літописного Глухова** // Соборний майдан. – 2011. – лип. – серп. (№ 4). – С. 2–3.

40. **Про зруйнування старої Анастасіївської церкви** // Соборний майдан. – 2011. – верес. – жовт. (№ 5). – С. 2.

41. **«Стратити не можна помилувати»:** [способи і знаряддя тортур давнини] // Соборний майдан. – 2011. – листоп. – груд. (№ 6). – С. 7.

2012

42. **«...Я получил от Вас весточку, что мой отец погиб геройски»:** [листування пошуковців загону «Обеліск» з родичами знайдених біля с. Калюжне загиблих червоноармійців] // Соборний майдан. – 2012. – січ. – лют. (№ 1). – С. 6–7.

43. **КВ-1 під номером 100. Знайдено унікальні фотографії підбитого під Глуховом радянського танка** // Соборний майдан. – 2012. – берез. – квіт. (№ 2). – С. 4–5.

44. **Собаки-воїни** // Соборний майдан. – 2012. – трав. – черв. (№ 3). – С. 1–3.

45. **Підйомні мости Глухівської фортеці** // Народна трибуна. – 2012. – 25 лип. (№ 55). – С. 2.

46. **Підйомні мости Глухівської фортеці** // Соборний майдан. – 2012. – листоп. – груд. (№ 6). – С. 1.

2013

47. **Зруйнування старої Трьох-Анастасіївської церкви: відкриваючи власну історію** // Народна трибуна. – 2013. – 9 лют. (№ 10). – С. 2.
48. **Мовчазні свідки великої війни:** [про будівлі Глухова зі слідами обстрілів та бомбардувань] // Соборний майдан. – 2013. – трав. – черв. (№ 3). – С. 2–3.
49. **Подорож до Чечні:** [участь у пошукових роботах на Північному Кавказі] // Соборний майдан. – 2013. – лип. – серп. (№ 4). – С. 2–3.
50. **Забута топографія Глухова** // Соборний майдан. – 2013. – листоп. – груд. (№ 6). – С. 2–3.

2014

51. **Правда та «міфи» про загибель генерала:** [про Г. С. Рудченка] // Соборний майдан. – 2014. – лип. – серп. (№ 4). – С. 1–2.

2015

52. **Жахлива знахідка:** [на території колишньої військової частини м. Глухова знайдено розстрільну яму військовополонених] // Соборний майдан. – 2015. – берез. – квіт. (№ 2). – С. 2–3.
53. **Барвінкова гора відкриває свої таємниці** [про дослідження урочища поблизу с. Вікторове] // Соборний майдан. – 2015. – трав. – черв. (№ 3). – С. 1–2.
54. **Димитрій Ростовський про приєднання Української церкви до Московського патріархату** // Соборний майдан. – 2015. – листоп. – груд. (№ 6). – С. 2–3.

2016

55. **Новомученик і сповідник отець Димитрій із Ляхівки** // Соборний майдан. – 2016. – берез. – квіт. (№ 2). – С. 1–2.
56. **Меч вікінга:** [давньоруський меч IX–XI ст. було знайдено у заплаві р. Клевень на території Глухівського району] // Соборний майдан. – 2016. – лип. – серп. (№ 4). – С. 1.
57. **Довга дорога додому (нотатки пошуківця):** [знайдені на Глухівщині останки червоноармійця П. Я. Семенова перепоховано на його батьківщині в Саратові] // Соборний майдан. – 2016. – листоп. – груд. (№ 6). – С. 1–2.

2017

58. **«Діти лейтенанта Шмідта» у Глухові:** [про перебування у місті «мандрівників»-аферистів] // Соборний майдан. – 2017. – берез. – квіт. (№ 2). – С. 1.
59. **Хто спалив Черневе?** // Соборний майдан. – 2017. – берез. – квіт. (№ 2). – С. 7.
60. **Монети Золотої Орди із Глухова та його округи** // Соборний майдан. – 2017. – верес. – жовт. (№ 5). – С. 1–2.

2018

61. Шалигинські рекетири періоду Української революції 1917–1921 рр. // Соборний майдан. – 2018. – січ. – лют. (№ 1). – С. 1.

62. Видобуток порцелянової глини в селі Полошках у ХІХ ст. // Соборний майдан. – 2018. – берез. – квіт. (№ 2). – С. 2.

63. Експедиція на Зеелівських висотах: [Ю. Коваленко про свою участь у пошукових роботах в Німеччині] // Соборний майдан. – 2018. – листоп. – груд. (№ 6). – С. 4–5.

2019

64. Дмитро Васильович Маркович на Глухівщині // Соборний майдан. – 2019. – січ. – лют. (№ 1). – С. 4–5.

65. Селянський бунт 1887 р. у с. Некрасове // Соборний майдан. – 2019. – берез. – квіт. (№ 2). – С. 6–7.

66. Поховання Пелагеї Яківни Литвинової-Бартош (некрополістична розвідка) // Соборний майдан. – 2019. – верес. – жовт. (№ 5). – С. 1–3.

67. Невідома робота художника С. Грибкова: [про ікону в Трьох-Анастасіївському храмі] // Соборний майдан. – 2019. – берез. – квіт. (№ 6). – С. 1.

2020

68. Несподівана знахідка: у глухівському Трьох-Анастасіївському храмі виявлено раніше невідому роботу художника Сергія Грибкова // Неделя. – 2020. – 16 січ. (№ 3). – С. 11.

69. Хрести і зірки: [щодо фактів відзначення вищими нагородами Німеччини радянських льотчиків-випробувачів] // Соборний майдан. – 2020. – берез. – квіт. (№ 2). – С. 4–5.

70. Глухівський Борок // Неделя. – 2020. – 7 трав. (№ 19). – С. 5.

71. Непотрібні солдати: у таборі військовополонених у Глухові було розстріляно тисячі людей // Неделя. – 2020. – 29 жовт. (№ 44). – С. 4–5.



РУКОПИСИ Ю. О. КОВАЛЕНКА

1. **Події Північної війни 1708 р. на Чернігівщині** [Рукопис] / Ю. О. Коваленко, Держ. Іст.-культ. заповідник у м. Глухові. – [2007?]. – [б. м.: б. в.], зберігання: Глухів, Нац. заповідник «Глухів». – 7 с. [7 арк.]. – Бібліогр.
2. **Археологічні пам'ятки с. Ярославця Кролевецького району** [Рукопис] / Ю. О. Коваленко. – [2008?]. – [б. м.: б. в.], зберігання: Глухів, Нац. заповідник «Глухів». – 2 с. [2 арк.]. – Бібліогр.
3. **Доля Анастасіївської гетьманської церкви у м. Глухові** [Рукопис] / Ю. О. Коваленко, Нац. заповідник «Глухів». – [2008?]. – [б. м.: б. в.], зберігання: Глухів, Нац. заповідник «Глухів». – 4 с. [2 арк.]. – Бібліогр.
4. **Давньоруські хрести-енколпіони Глухівської землі** [Рукопис] / Ю. О. Коваленко, Нац. заповідник «Глухів». – [2011?]. – [б. м.: б. в.], зберігання: Глухів, Нац. заповідник «Глухів». – 4 с. [2 арк.]. – Бібліогр.
5. **Натільні хрести XVI–XVII ст. із села Некрасове на Глухівщині** [Рукопис] / Ю. О. Коваленко, Нац. заповідник «Глухів». – [2011?]. – [б. м.: б. в.], зберігання: Глухів, Нац. заповідник «Глухів». – 4 с. [2 арк.]. – Бібліогр.
6. **Печери Софронієвої пустині** [Рукопис] / Ю. О. Коваленко, Нац. заповідник «Глухів». – [2012?]. – [б. м.: б. в.], зберігання: Глухів, Нац. заповідник «Глухів». – 4 с. [2 арк.]. – Бібліогр.
7. **Історія села Некрасове від давнього часу до пізнього середньовіччя (історико-археологічний нарис)** [Рукопис] / Ю. О. Коваленко, Нац. заповідник «Глухів». – [2013?]. – [б. м.: б. в.], зберігання: Глухів, Нац. заповідник «Глухів». – 4 с. [2 арк.]. – Бібліогр.
8. **Гетьманська Анастасіївська церква у м. Глухові** [Рукопис] / Ю. О. Коваленко, Нац. заповідник «Глухів». – [2014?]. – [б. м.: б. в.], зберігання: Глухів, Нац. заповідник «Глухів». – 6 с. [5 арк.]. – Бібліогр.
9. **Дослідження церкви св. Миколая у м. Глухові** [Рукопис] / Ю. О. Коваленко, Нац. заповідник «Глухів». – [2015?]. – [б. м.: б. в.], зберігання: Глухів, Нац. заповідник «Глухів». – 5 с. [3 арк.]. – Бібліогр.
10. **Собаки особливого призначення: [про застосування у бойових діях 1941 р. службових собак-винищувачів танків]** [Рукопис] / Ю. О. Коваленко, Нац. заповідник «Глухів». – [2015?]. – [б. м.: б. в.], зберігання: Глухів, Нац. заповідник «Глухів». – 5 с. [5 арк.]. – Бібліогр.



ПУБЛІКАЦІЇ ПРО ЖИТТЯ І ДІЯЛЬНІСТЬ Ю. О. КОВАЛЕНКА

2000

1. **Коваленко О. Война не закончена, пока не похоронен её последний солдат:** [Ю. Коваленко о работе Глуховского поискового отряда «Обелиск» на поле возле с. Семёновка Глуховского района] // Неделя. – 2000. – 21–27 апреля. – С. 3.

2. **Дубограй О. После боя солдат присыпали землёй и 59 лет на их костях выращивали хлеб...:** [Ю. Коваленко: для нас поиск – не работа, а скорее всего образ жизни] // Неделя. – 2000. – 11 мая. – С. 3.

2001

3. **Так и останутся они неизвестными солдатами...:** [Ю. Коваленко о перезахоронении останков 11 солдат в Путивле] // Неделя. – 2001. – 22 июня. – С. 4.

2002

4. **Юрий Коваленко, руководитель поискового отряда «Обелиск»:** «Знаем, что один из найденных – политрук Федор Иванович из Архангельской области...»: [о перезахоронении останков солдат Красной Армии, погибших на Глуховщине] // Неделя. – 2002. – 22 июня. – С. 4.

5. **«Обелиску» – 10 лет** [об истории поискового отряда, участником и руководителем которого был Ю. Коваленко] // Неделя. – 2002. – 22 июня. – С. 4.

6. **Тітаренко О. Нові археологічні знахідки:** [результати розкопок у Софроніївському монастирі Глухівською археологічною експедицією під керівництвом Ю. Коваленка] / О. Тітаренко // Народна трибуна. – 2002. – 23 жовт. (№ 80). – С. 4.

7. **Таинственные подземные хода:** [Ю. Коваленко об обнаруженных в центре Глухова подземных ходах] // Неделя. – 2002. – 14 дек. – С. 8.

8. **Коваленко А. Нарешті...:** [за участі Ю. О. Коваленка отримано перші речові свідчення історії Глухова XIV–XV ст.] / А. Коваленко // Народна трибуна. – 2002. – 21 серп. (№ 64). – С. 1.

2006–2012

9. **Коваленко А. На порозі великих відкриттів:** [завідувач науково-дослідного відділу Глухівського історико-культурного заповідника Ю. Коваленко презентує виставку археологічних знахідок] / А. Коваленко // Народна трибуна. – 2006. – 17 трав. (№ 37). – С. 2.

10. **Вивчаючи речі й побут:** [про дослідження артефактів доби Гетьманщини розповідає Ю. Коваленко] // Народна трибуна. – 2008. – 5 листоп. (№ 81). – С. 4.

11. **Загинули, захищаючи Батьківщину:** [пошуковим загоном «Обелиск» під керівництвом Ю. Коваленка знайдено останки оборонців Глухова, які загинули в 1941 р.] // Народна трибуна. – 2010. – 28 квіт. – С. 1.

12. **Куцева Ю. Память об освободителях вечна:** [перезахоронение останков солдат, найденных поисковым отрядом «Обелиск» под руководством Ю. Коваленко] / Ю. Куцева // Неделя. – 2010. – 26 июня (№ 26). – С. 1–2.

13. **Агдамов М. Простір – у малому обсязі:** [науковець заповідника Ю. Коваленко презентував укладений ним путівник археологічного музею] / М. Агдамов // Народна трибуна. – 2012. – 25 січ. (№ 6). – С. 2.

14. **Коваленко А. Наша історія, наш біль:** [презентація виставки артефактів окупаційної доби «Глухів: 1941–1943», організованої за участю Ю. Коваленка] / А. Коваленко // Народна трибуна. – 2012. – 8 верес. (№ 66). – С. 2.

15. **Коваленко О. Загін «Обеліск»: 20 років пошуку:** [20-літня історія пошукового загону «Обеліск» під керівництвом Ю. Коваленка] / О. Коваленко // Народна трибуна. – 2012. – 19 груд. (№ 93). – С. 2.

2015

16. **Коваленко О. Миссія «Черный тюльпан»** / О. Коваленко // Неделя. – 2015. – 29 янв. (№ 5). – С. 2.

17. **Мартиненко А. Побачити і запам'ятати: у Національному заповіднику «Глухів» відкрили унікальну виставку «“Чорні тюльпани” Донбасу»:** [експонати виставки надані Ю. Коваленком] / А. Мартиненко // Народна трибуна. – 2015. – 7 лют. (№ 9). – С. 1.

18. **Муковоз Т. «“Чорні тюльпани” Донбасу»: виставкова зала Національного заповідника «Глухів»** / Т. Муковоз // Глухівщина. – 2015. – 11 лют. (№ 11). – С. 1.

19. **Муковоз Т. Солдати не загинули. Вони залишилися в книзі безсмертя:** [перепоховання останків 25 радянських солдатів, знайдених пошуковим загonom «Обеліск» під керівництвом Ю. Коваленка] / Т. Муковоз // Глухівщина. – 2010. – 15 черв. (№ 44). – С. 1.

20. **Коваленко О. Начались раскопки: в Глухове на территории бывшего лагеря военнопленных снова найдены расстрельные ямы:** [об участии отряда «Обелиск» под руководством Ю. Коваленко в раскопках] / О. Коваленко // Неделя. – 2015. – 17 сент. (№ 38). – С. 1.

21. **Коваленко О. Они умирали в муках...: поднято уже 118 останков жертв глуховского лагеря военнопленных:** [о работе поискового отряда «Обелиск» под руководством Ю. Коваленко] / О. Коваленко // Неделя. – 2015. – 24 сент. (№ 39). – С. 2.

22. **Халімоненко С. Поховали з честю: в урочищі «Борок» здійснили перепоховання солдат:** [керівник загону «Обеліск» Ю. Коваленко розповідає про пошук останків; фото Ю. Коваленка] / С. Халімоненко // Народна трибуна. – 2015. – 14 жовт. (№ 75). – С. 1.

23. **Коваленко О. Последние почести: в Борке перезахоронены 128 солдат, чьи останки наши поисковики:** [поисковые работы выполняли участ-

ники отряда «Обелиск» под руководством Ю. Коваленко] / О. Коваленко // Неделея. – 2015. – 15 окт. (№ 42). – С. 1.

2021

24. **Кеда О. Археолог із Сумщини після дев'яти ротацій у місії «Чорний тюльпан» пішов служити в армію** [Електронний ресурс] / О. Кеда // Sumy. Today: 22. [Сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: <https://sumy.today/news/society/13592-arkheoloh-iz-sumshchyny-pislia-deviatiy-rotatsii-u-misii-chornyi-tiulpan-pishov-sluzhyty-v-armiui.html> (дата звернення: 22.01.2026). – Назва з екрана. – Дата публікації: 27.01.2021.

25. **Почесна грамота МОУ**: [відзначено внесок Ю. Коваленка у місії «Чорний тюльпан»] // Глухівщина. – 2021. – 22 січ. (№ 3). – С. 2.

26. **Богданова К. Для футболістів – з передової**: [розповідь про завідувача науково-дослідного відділу Національного заповідника «Глухів» Юрія Коваленка] / К. Богданова // Неделея. – 2021. – 8 лип. (№ 28). – С. 4.

2023

27. **Зима М. Внесок Юрія Олександровича Коваленка у розвиток археології, відродження та збереження історичної пам'яті України** / М. Зима // Глухівські історико-філософські читання пам'яті Валерія Белашова, Мечислава Заремського, Віктора Заїки та Юрія Коваленка: зб. наук. пр. / [редкол.: Гриценко А. П., голова, Чумаченко О. А., співголова та ін.]. – Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О. Довженка, 2023. – Вип. 1. – С. 61–64.

28. **Жукова С. Публіцистичний та науковий спадок глухівської історико-філософської школи у періодичних виданнях Національного заповідника «Глухів»**: [науковий доробок Ю. Коваленка] / С. Жукова // Глухівські історико-філософські читання пам'яті Валерія Белашова, Мечислава Заремського, Віктора Заїки та Юрія Коваленка: зб. наук. пр. / [редкол.: Гриценко А. П., голова, Чумаченко О. А., співголова та ін.]. – Глухів: Глухівський нац. пед. ун-т ім. О. Довженка, 2023. – Вип. 1. – С. 64–73.

29. **Когут З. Янголи у декорі палацу Івана Мазепи в Батурині: за матеріалами розкопок (світлій пам'яті д-р Ю. Коваленка)** / З. Когут, В. Мезенцев, Ю. Ситий. – Торонто: Вид-во «Гомін України», 2023. – 40 с.; [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ucrainica.ca/UserFiles/Image/Booklet%2023%20angels%20Bat%20proof%203.pdf> (дата звернення 12.01.2026). – Назва з екрана.



ПАМ'ЯТІ Ю. О. КОВАЛЕНКА

2023

1. **Горіха Зерня Т. Юрій Коваленко** [Електронний ресурс]: [некролог] / Т. Горіха Зерня // Спілка археологів: [Сайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <http://www.vgosau.kiev.ua/component/content/article/138-war/1337-kovalenko> (дата звернення: 16.01.2026). – Назва з екрана.

2. **Захищаючи Україну, загинув науковець і воїн Юрій Коваленко** [Електронний ресурс] // Чернігів стародавній: [Сайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://oldchernihiv.com/zahyshhayuchy-ukrayinu-zagynuv-naukovets-i-voyin-yurij-kovalenko/> (дата звернення: 22.01.2026). – Назва з екрана. – Дата публікації: 15.03.2023.

3. **IN MEMORIAM: у Бахмуті загинув історик Юрій Коваленко** [Електронний ресурс] // Історична правда: [Сайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://www.istpravda.com.ua/short/2023/03/15/162488/> (дата звернення: 22.01.2026). – Назва з екрана. – Дата публікації: 15.03.2023.

4. **Кравченко О. В бою з російськими окупантами загинув відомий історик Юрій Коваленко** [Електронний ресурс] / О. Кравченко // LB.ua: [Сайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: https://lb.ua/society/2023/03/15/548999-boyu_z_rosiyskimi_okupantami.html (дата звернення: 22.01.2026). – Назва з екрана. – Дата публікації: 15.03.2023.

5. **Погоріла І. У Бахмуті загинув археолог-науковець Юрій Коваленко** [Електронний ресурс] / І. Погоріла // УНІАН: [Сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: <https://www.unian.ua/war/u-bahmuti-zagynuv-arheolog-naukovec-yurij-kovalenko-12180402.html> (дата звернення: 22.01.2026). – Назва з екрана. – Дата публікації: 15.03.2023.

6. **У боях на сході загинув науковець-археолог із Глухова Юрій Коваленко** [Електронний ресурс] // Глухів.Info: [Сайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://hluhiv.info/u-boyah-na-shodi-zagynuv-naukovets-arheolog-iz-gluhova-yurij-kovalenko/> (дата звернення 22.01.2026). – Назва з екрана. – Дата публікації: 15.03.2023.

7. **Юрій Коваленко. Дума про Гетьманщину** [Електронний ресурс]: [виступ на фестивалі авторської пісні «Червона рута», 1991 р.] // YouTube. Глухівщина культурно-історична. – Відеодані. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=1SV-ff-Gie8> (дата перегляду: 22.01.2026). – Назва з екрана. – Дата публікації: 16.03.2023.

8. **Гриценко А. П. Коваленко Юрій Олександрович** [Електронний ресурс] / А. П. Гриценко // Вікіпедія: [Сайт]. – Електр. текст. дані. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE_%D0%AE%D1%80%D1%96%D0%B9_%D0%9E%

[D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D1%80%D0%BE-%D0%B2%D0%B8%D1%87](https://suspilne.media/sumy/418353-arheolog-istorik-vikonavec-pisen-u-gluhovi-poprosalisa-z-voinom-uriem-kovalenk/) (дата звернення: 17.02.2026). – Назва з екрана. – Дата публікації: 17.03.2023.

9. Соломко О. Археолог, історик, виконавець пісень. У Глухові попрошались з воїном Юрієм Коваленком [Електронний ресурс] / О. Соломко, О. Рашевська, Ю. Марковська // Суспільне Суми: [Сайт]. – Електрон. текст. Дані – Режим доступу: <https://suspilne.media/sumy/418353-arheolog-istorik-vikonavec-pisen-u-gluhovi-poprosalisa-z-voinom-uriem-kovalenk/> (дата звернення: 16.01.2026). – Назва з екрана. – Дата публікації: 18.03.2023.

10. Пам'яті історика, археолога, волонтера, бійця Юрія Коваленка [Електронний ресурс] // Ukrinform в X. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://x.com/UKRINFORM/status/1638072953278480384> (дата звернення: 22.01.2026). – Назва з екрана. – Дата публікації: 21.03.2023.

11. Війна забирає найкращих: у битві за Україну загинув Юрій Коваленко // Глухівщина. – 2023. – 23 берез. (№ 12). – С. 1.

12. Демешко О. Пам'яті Маестро: гірка трагічна звістка про загибель Юрія Коваленка сколихнула не лише жителів Глухівської громади, а й тисячі людей по всій Україні / О. Демешко // Тиждень. – 2023. – 23 берез. (№ 12). – С. 1, 3.

13. Жукова С. Дослідникам регіональної історії: [науковий спадок Юрія Коваленка] / С. Жукова // Соборний майдан. – 2023. – берез. – квіт. (№ 2). – С. 7–8.

14. Мезенцев В. Дослідник Батурина загинув, захищаючи Україну / В. Мезенцев // Соборний майдан. – 2023. – берез. – квіт. (№ 2). – С. 1–2.

15. Mezentsev V. In memoriam of Yurii Kovalenko, Ph. D. (Hlukhiv, Ukrainian) / V. Mezentsev // Ukrainian Echo. – 2023. – 21 march. – P. 1.

16. Омельченко М. Смерть великого лицаря. Археолог, пошуковець, музикант, воїн – яким був Юрій Коваленко, що загинув за Україну [Електронний ресурс] / М. Омельченко // Новинарня: [Сайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://novynarnia.com/2023/03/25/yukovalenko/> (дата звернення: 16.01.2026). – Назва з екрана. – Дата публікації: 25.03.2023.

17. Харкевич Т. Хвилина мовчання: вшануймо відомого історика та археолога Юрія Коваленка, який загинув у боях за Бахмут [Електронний ресурс] / Т. Харкевич // Вільне радіо: [Сайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://freeradio.com.ua/khvylyna-movchannia-vshanuimo-vidomoho-istoryka-ta-arkheoloha-iurii-kovalenka-iakyi-zahynuv-u-boiakh-za-bahmut/> (дата звернення: 22.01.2026). – Назва з екрана. – Дата публікації: 27.03.2023.

18. Жукова С. П. Юрій Олександрович Коваленко [Електронний ресурс] / С. Жукова // Енциклопедія Сучасної України: [Сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-878612> (дата звернення: 06.01.2026). – Назва з екрана. – Дата публікації: 28.03.2023.

19. Мезенцев В. **Захищаючи Україну, загинув відомий археолог д-р Юрій Коваленко: спомин** / В. Мезенцев // Новий шлях: Українські вісті. – 30 берез. (№ 13). – С. 6.
20. Мезенцев В. **Загинув відомий археолог д-р Юрій Коваленко: спомин** / В. Мезенцев // Свобода. – 31 берез. (№ 13). – С. 13.
21. **Mezentsev V. Renowned archaeologist Yurii Kovalenko dies fighting Russian invaders** / V. Mezentsev // The Ukrainian Weekly. – 2023. – 9 april. – P. 5.
22. **Людина-Легенда: Пам'яті Юрія Коваленка** [Електронний ресурс] / Левченко В. // YouTube. Віктор Левченко. – Відеодані. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?reload=9&v=tX-6jc4jxPI> (дата перегляду: 22.01.2026). – Назва з екрана. – Дата публікації: 29.04.2023.
23. **Герою слава: у Глухівській громаді одразу дві вулиці назвали на честь загиблого Юрія Коваленка** // Тиждень. – 2023. – 4 трав. (№ 18). – С. 2.
24. **Гурець М. Пам'яті Юрія Коваленка: вірш** / М. Гурець // Глухівщина. – 2023. – 25 трав. (№ 21). – С. 1.
25. **Положий Є. Я така не одна: Оксана Коваленко про загиблого чоловіка, біль, самотність та гордість** / Є. Положий // Панорама. – 2023. – 24–31 трав. (№ 21). – С. 1, 4.
26. **Положий Є. Війна – це важка, брудна робота: публікуємо другу частину розмови з Оксаною Коваленко, вдовою загиблого на війні Юрія Коваленка – історика, археолога, волонтера, штаб-сержанта ЗСУ** / Є. Положий // Панорама. – 2023. – 31 трав. – 7 черв. (№ 22). – С. 4.
27. **Пилипенко Г.-Г. Юрій Коваленко: Не можна, щоб бійці бачили непохованих побратимів** [Електронний ресурс] / Г.-Г. Пилипенко // Урядовий кур'єр: [Сайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/yurij-kovalenko-ne-mozhna-shob-bijci-bachili-nepoh/> (дата звернення: 16.01.2026). – Назва з екрана. – Дата публікації: 15.07.2023.
28. **Артемова Л. Пам'яті Юрія Коваленка** / Л. Артемова // Соборний майдан. – 2023. – верес. – жовт. (№ 5). – С. 1.
29. **Жукова С. Науковий спадок воїна** / С. Жукова // Соборний майдан. – 2023. – верес. – жовт. (№ 5). – С. 2–4.
30. **Коваленко О. Пам'яті Юрія Олександровича Коваленка (1966–2023)** / О. Коваленко, І. Мошик, Л. Ясновська // Сіверянський літопис. – 2023. – № 4. – С. 200–202.
31. **Калініченко Н. П'ять місяців від дня загибелі Юрія Коваленка співпало з днем народження його дружини Оксани** / Н. Калініченко // Білопільщина. – 2023. – 9 верес. – С. 3.
32. **Коваленко О. П'ять місяців без мого Юри** / О. Коваленко // Глухівщина. – 2023. – 14 верес. (№ 36). – С. 2.
33. **Вечір пам'яті Героя: у Національному заповіднику «Глухів» вшану-**

вали пам'ять загиблого на Луганщині Юрія Коваленка // Тиждень. – 2023. – 21 верес. (№ 38). – С. 1.

34. На честь полеглого воїна: в Україні започаткували премію імені героїчного глухівчанина Юрія Коваленка // Тиждень. – 2023. – 14 груд. (№ 50). – С. 2.

35. Премія імені Юрія Коваленка: пам'яті героя-земляка // Глухівщина. – 2023. – 14 груд. (№ 46). – С. 1.

36. Загребельний В. Археологія, музеї та «Чорний тюльпан»: історія штаб-сержанта Юрія Коваленка [Електронний ресурс] / В. Загребельний, Я. Задубінна // АрміяInform: [Сайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://armyinform.com.ua/2023/12/25/arheologiya-muzeyi-ta-chornyj-tyulpan-istoriya-shtab-serzhanta-yuriya-kovalenka/> (дата звернення: 16.01.2026). – Назва з екрана. – Дата публікації: 25.12.2023.

37. Коваленко Юрій Олександрович [Електронний ресурс]: [загинув вчорний, історик, археолог, учасник місії «Чорний тюльпан», красзнавець, викладач, музикант, штаб-сержант ЗСУ] // Кафедра археології та музеєзнавства Київського нац. ун-ту ім. Т. Шевченка: [Сайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: http://archaeology.knu.ua/home/index.php?option=com_content&view=category&id=823&Itemid=101 (дата звернення: 16.01.2026). – Назва з екрана.

38. Юрій Коваленко: життя, дослідження і війна [Електронний ресурс] // YouTube. Українське Радіо Чернігів. – Відеодані. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?reload=9&v=tX-6jc4jxPI> (дата перегляду: 22.01.2026). – Назва з екрана.

2024

39. У пам'ять про героїв-земляків: [на честь Ю. Коваленка та інших полеглих глухівчан названо вулиці] // Глухівщина. – 2024. – 18 січ. (№ 3). – С. 1.

40. Нагороди воїнам: вшанування [нагорода Ю. Коваленка] // Глухівщина. – 2024. – 25 січ. (№ 4). – С. 1.

41. Гриценко А. Непоправна втрата Великої Людини: пам'ятаємо [про полеглого науковця-історика Ю. Коваленка] / А. Гриценко // Глухівщина. – 2024. – 14 берез. (№ 11). – С. 2.

42. Гриценко А. Сумні роковини: до першої річниці загибелі Юрія Коваленка / А. Гриценко // Тиждень. – 2024. – 14 берез. (№ 11). – С. 2.

43. Артемова Л. Відданість і служіння: вшанування пам'яті Юрія Коваленка / Л. Артемова / Глухівщина. – 2024. – 21 берез. (№ 12). – С. 2.

44. Артемова Л. Відданість і служіння: вшанування пам'яті Юрія Коваленка / Л. Артемова // Соборний майдан. – 2024. – берез. – квіт. (№ 2). – С. 1.

45. Відданість і служіння: у Глухові відкрили меморіальний барельєф на честь видатного науковця, полеглого на війні // Тиждень. – 2024. – 21 берез. (№ 12). – С. 4.

46. **Пилипенко Г. Втрачене сімейне щастя** [про сім'ю Оксани та Юрія Коваленків] / Г. Пилипенко // Тиждень. – 2024. – 4 квіт. (№ 14). – С. 4.

47. **Пилипенко Г.-Г. «Підбіг до мене й ми поцілувалися через дверцята автівки»** [епізоди з особистого життя подружжя Оксани та Юрія Коваленків під час війни] / Г.-Г. Пилипенко // Країна. – 2024. – № 13. – С. 38–41.

48. **Подвиг в серцях: родинам глухівських захисників вручили пам'ятні знаки** // Тиждень. – 2024. – 4 квіт. (№ 14). – С. 3.

49. **Жукова С. П. Пам'ять про історика в історії** / С. П. Жукова, О. М. Маслюк // Сіверщина в історії України: наук. вид. / Нац. заповідник «Глухів», Ін-т історії НАН України, Глухів. нац. пед. ун-т ім. О. Довженка. – Ніжин, 2024. – Вип. 14. – С. 233–238.

50. **Премія Коваленка: започатковано премію для науковців імені народного Героя України Юрія Коваленка з Глухова** // Тиждень. – 2024. – 14 листоп. (№ 46). – С. 2.

51. **Семерин Х. Ad fontes i de profundis Юрія Коваленка (1966–2023):** [портрет пам'яті вченого і воїна]. [Електронний ресурс] / Х. Семерин, О. Болдирев // Моя наука: [Сайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://my.science.ua/ad-fontes-i-de-profundis-yuriya-kovalenka-1966-2023/> (дата звернення: 10.02.2026). – Назва з екрана. – Дата публікації: 28.11.2024. – (Українські вчені на війні).

52. **Новикова П. Маєстро Юрій Коваленко** / П. Новикова // Актуальні питання суспільних та гуманітарних наук. XIV Глухівські наукові читання: матеріали міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. молодих учених і студентів, м. Глухів, 10–12 груд. 2024 р. – Глухів: Глухівський НПУ ім. О. Довженка, 2024. – С. 592–595.

53. **Новикова П. Маєстро Юрій Коваленко** / П. Новикова // Україна в умовах російської агресії: уроки сьогодення та прогнози майбутнього: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (XXXVIII Харків. політол. читань), м. Харків, 27 груд. 2024 р. / [редкол.: Л. М. Герасіна (голова), О. Ю. Панфілов, В. А. Прудников та ін.]; Аналіт. центр сучас. гуманітаристики; Харків. асоц. політологів. – Харків: Право, 2025. – С.25–29.

2025

54. **Артемова Л. Дослідник минулого, захисник майбутнього: дрого роковини втрати** / Л. Артемова // Соборний майдан. – 2025. – берез. – квіт. (№ 2). – С. 1–2.

55. **Капустіна М. «Куди не йди, скрізь він»: у річницю загибелі Юрія Коваленка в Глухові пройшли місцями його знахідок.** [Електронний ресурс] / М. Капустіна // Глухів City: [Сайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://hlukhiv.city/articles/409583/kudi-ne-jdi-skriz-vin-u-richnicyu-zagibeli-yuriya-kovalenka-v-gluhovi-projshli-miscyami-jogo-znahidok> (дата звернення:

16.01.2026). – Назва з екрана. – Дата публікації: 14.03.2025.

56. **Шубнікова Н. Його історія тепер у наших серцях: життя, обірване війною: у Глухові вшанували пам'ять Юрія Коваленка** / Н. Шубнікова // Тиждень. – 2025. – 27 берез. (№ 13). – С. 4.

57. **Не забудемо Героя:** [пам'ять про полеглого глухівчанина Юрія Коваленка увіковічили на Говерлі] // Тиждень. – 2025. – 28 серп. (№ 35). – С. 3.

58. **Пінчук Н. Ю. Меморіалізація війни в музейному просторі: досвід Національного заповідника «Глухів» (До 10-ї річниці відкриття виставки «Чорні тюльпани» Донбасу)** / Н. Ю. Пінчук // Сіверщина в історії України: наук. вид. / Нац. заповідник «Глухів», Ін-т історії НАН України, Глухів. нац. пед. ун-т ім. О. Довженка. – Ніжин, 2025. – Вип. 18. – С. 271–278.

2026

59. **Жукова С. П. Коваленко, Юрій Олександрович** [Електронний ресурс] / С. П. Жукова // Велика українська енциклопедія: [Сайт]. – Електр. текст. дані. – Режим доступу : https://vue.gov.ua/%D0%9A%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%B%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE_%D0%AE%D1%80%D1%96%D0%B9_%D0%9E%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87 (дата звернення: 10.02.2026). – Назва з екрана. – Дата публікації: 09.02.2026.



**СТАТТЯ-НЕКРОЛОГ В. І. МЕЗЕНЦЕВА
ПРО ЗАГИБЕЛЬ Ю. О. КОВАЛЕНКА,
ПОШИРЕНА В ІНТЕРНЕТ-МЕРЕЖІ**

1. **Мезенцев В. Загинув знаний археолог Юрій Коваленко, захисник України** [Електронний ресурс] / В. Мезенцев // Гомін України: [Сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: <https://www.homin.ca/?s=%D0%B7%D0%B0%D0%B3%D0%B8%D0%BD%D1%83%D0%B2+%D1%8E%D1%80%D1%96%D0%B9+%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE> (дата звернення: 29.12.2025). – Назва з екрана. – Дата публікації: 28.03.2023.

2. **Мезенцев В. Загинув знаний археолог Юрій Коваленко, захисник України** [Електронний ресурс] / В. Мезенцев // Музеї України: [Сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: <https://www.museum-ukraine.info/?p=14976> (дата звернення: 29.12.2025). – Назва з екрана. – Дата публікації: 27.03.2023.

3. **Мезенцев В. Загинув знаний археолог Юрій Коваленко, захисник України** [Електронний ресурс] / В. Мезенцев // Нова Січ: Міжнародний козацький журнал: [Сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: <https://www.novasich.top/?p=16178> (дата звернення: 29.12.2025). – Назва з екрана. – Дата публікації: 28.03.2023.

4. **Мезенцев В. Загинув знаний археолог Юрій Коваленко, захисник України** [Електронний ресурс] / В. Мезенцев // Сурма: Вільний козацький журнал: [Сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: <https://www.surma-ua.info/?p=66382> (дата звернення: 29.12.2025). – Назва з екрана. – Дата публікації: 28.03.2023.

5. **Мезенцев В. Загинув знаний археолог Юрій Коваленко, захисник України** [Електронний ресурс] / В. Мезенцев // Універсальна газета: [Сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: <https://www.ungazeta.info/?p=25824> (дата звернення: 29.12.2025). – Назва з екрана. – Дата публікації: 27.03.2023.

6. **Мезенцев В. Загинув знаний археолог Юрій Коваленко, захисник України** [Електронний ресурс] / В. Мезенцев // Baltika-Press: Міжнародний журнал країн Балтії та України: [Сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: <https://www.balpress.info/?p=17399> (дата звернення: 29.12.2025). – Назва з екрана. – Дата публікації: 28.03.2023.

7. **Мезенцев В. Загинув знаний археолог Юрій Коваленко, захисник України** [Електронний ресурс] / В. Мезенцев // Східний Донбас: газета прифронтового Сходу України: [Сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: <https://www.sxdon.info/?p=13115> (дата звернення: 29.12.2025). – Назва з екрана. – Дата публікації: 28.03.2023.

8. **Мезенцев В. Загинув знаний археолог Юрій Коваленко, захисник України** [Електронний ресурс] / В. Мезенцев // Site UA: [Сайт]. – Електрон.

дані. – Режим доступу: <https://site.ua/viktor.trygub/zagynuv-znani-arxeolog-yurii-kovalenko-zaxisnik-ukrayini-iy5nv15> (дата звернення: 29.12.2025). – Назва з екрана. – Дата публікації: 28.03.2023.

9. **Мезенцев В. Загинув знаний археолог Юрій Коваленко, захисник України** [Електронний ресурс] / В. Мезенцев // Enigma : [Сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: <https://enigma.ua/articles/zagynuv-znaniy-arkheolog-yuriy-kovalenko-zakhisnik-ukraini> (дата звернення: 29.12.2025). – Назва з екрана. – Дата публікації: 28.03.2023.

10. **Мезенцев В. Загинув знаний археолог Юрій Коваленко, захисник України** [Електронний ресурс] / В. Мезенцев // Кореспондент. net: [Сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: <https://blogs.korrespondent.net/blog/2340/4575723/> (дата звернення: 29.12.2025). – Назва з екрана. – Дата публікації: 28.03.2023.

11. **Мезенцев В. Загинув знаний археолог Юрій Коваленко, захисник України** [Електронний ресурс] / В. Мезенцев // Гуманітарна ліга: Відчуй Україну!: [Сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: <https://feeltheukraine.wordpress.com/2023/03/28/%d0%b7%d0%b0%d0%b3%d0%b8%d0%bd%d1%83%d0%b2-%d0%b7%d0%bd%d0%b0%d0%bd%d0%b8%d0%b9-%d0%b0%d1%80%d1%85%d0%b5%d0%be%d0%bb%d0%be%d0%b3-%d1%8e%d1%80%d1%96%d0%b9-%d0%ba%d0%be%d0%b2%d0%b0%d0%bb%d0%b5%d0%bd/> (дата звернення: 29.12.2025). – Назва з екрана. – Дата публікації: 28.03.2023.

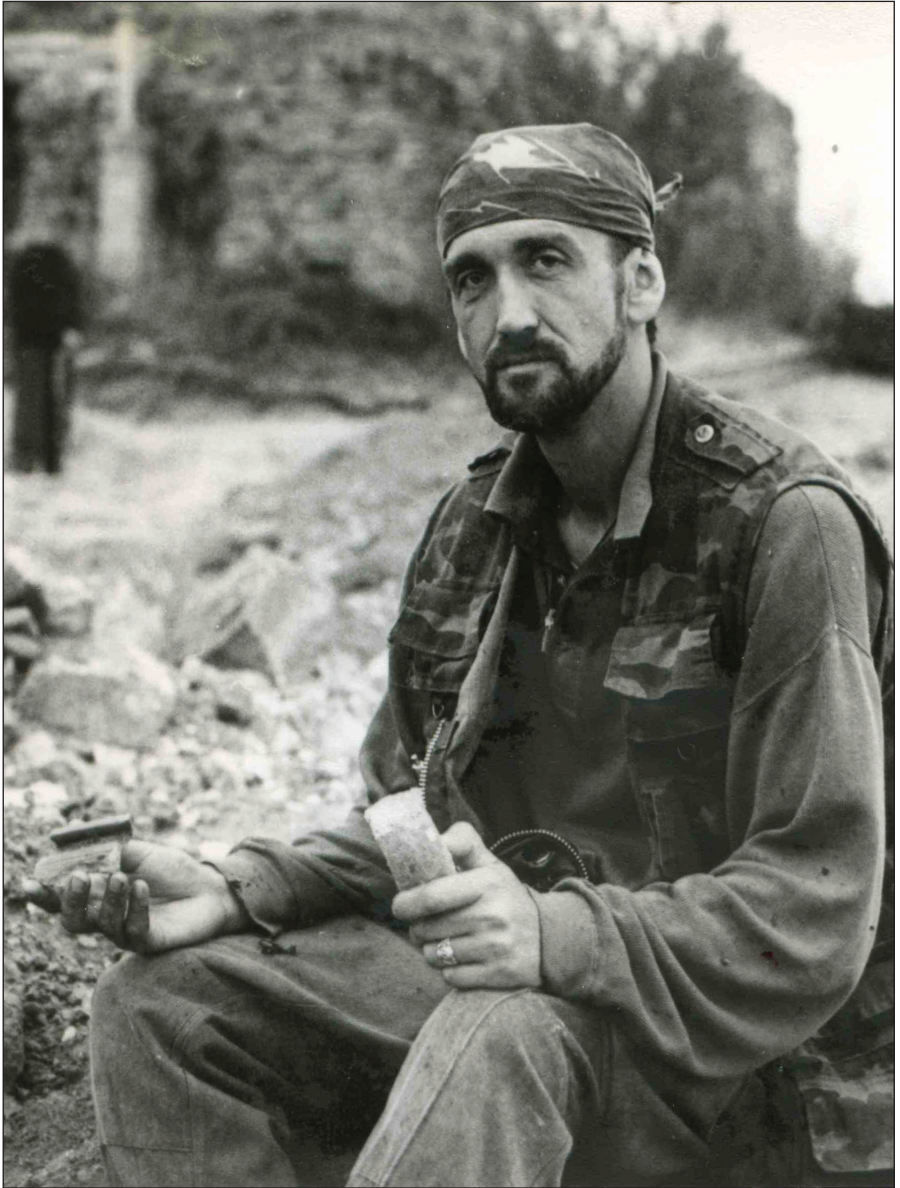
12. **Мезенцев В. Загинув відомий археолог д-р Юрій Коваленко** [Електронний ресурс] / В. Мезенцев // Свобода: газета української діаспори: [Сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: <https://subscription.svoboda-news.com/%d0%b7%d0%b0%d0%b3%d0%b8%d0%bd%d1%83%d0%b2-%d0%b2%d1%96%d0%b4%d0%be%d0%bc%d0%b8%d0%b9-%d0%b0%d1%80%d1%85%d0%b5%d0%be%d0%bb%d0%be%d0%b3-%d0%b4-%d1%80-%d1%8e%d1%80%d1%96%d0%b9-%d0%ba%d0%be%d0%b2%d0%b0/> (дата звернення: 29.12.2025). – Назва з екрана. – Дата публікації: 30.03.2023.



ФОТОГАЛЕРЕЯ



Ю. О. Коваленко – ідейний натхненник проведення науково-практичної конференції «Сіверщина в історії України» (2002)



Ю. О. Коваленко під час археологічних досліджень території Софроніївського монастиря (2002)



Командир пошукового загону «Обеліск» Ю. О. Коваленко (2012 р.)



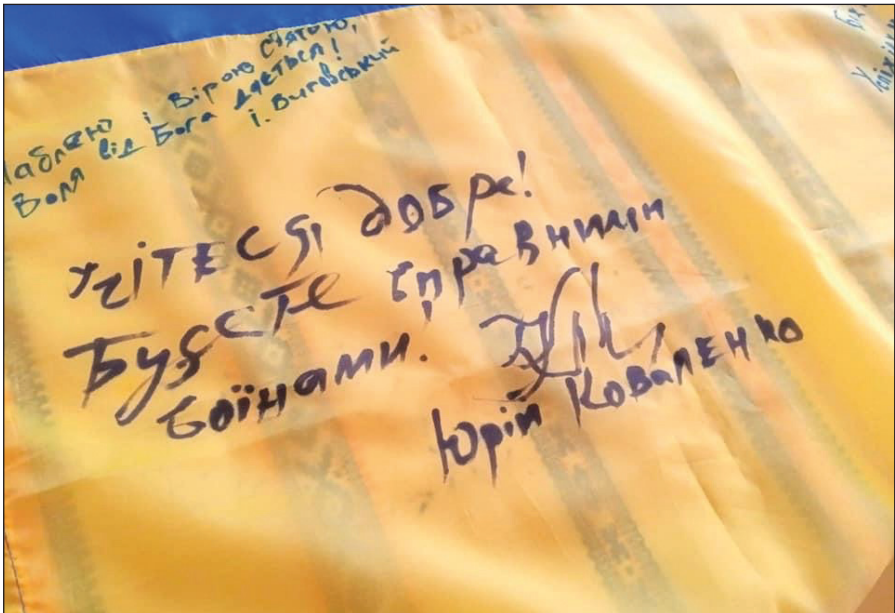
*На початку роботи гуманітарної місії «Чорний тюльпан»
(«Евакуація – 200») під Іловайськом (вересень 2014 р.)*



*Отримання відзнаки Президента України
«За гуманітарну участь в Антитерористичній операції» (м. Суми, 2017 р.)*



Стрілець-снайпер, штаб-сержант Юрій Коваленко (2021)



Юрій Коваленко, "Чорний голубин".
Буде в шості щастя! Приходить
щастя зустріти з таким щирим
Чарми зустріти з тобою. Бережи те
Юра і тобі багато звороти щастя і натхнення до му
роз з новим Півнем. Дожило Юрій Юрійович, 80 Бр
Мирі, щастя, щастя по життю і в історичних згадках.
Рідний Юрій, я безмежно радісно вас зустріти і кожен
айна людина, яка несе і роздає людині з вафелею
Дякую за всі привітання, які мені передали щиро, за Ва
Дякую за нові привітання і за подарунок за Валентин
Фотоса є рідні люди. Безмежно рада, що тепер я знову
вашим щастям зустрічатися тож не світило то

Науково-довідкове видання

**КОВАЛЕНКО
Юрій Олександрович**

Біобібліографічний покажчик

Комп'ютерний набір – А. В. Печена
Макетування, верстка – В. В. Ісаєв
Редагування – Л. В. Артемова, С. П. Жукова
Дизайн обкладинки – С. П. Жукова

Підписано до друку 19.02.2026 р.
Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 3,5.
Обл.-вид. арк. 2,8. Наклад 100 прим.
Зам. № 2369.

Видавець і виготовлювач
ФОП Лисенко М.М.
м. Ніжин, вул. Шевченка, 20, 16608,
тел.: +38-04631-90995, +380-067-4412124;
e-mail: vidavec.lisenko@gmail.com

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої
справи до Державного реєстру видавців,
виготовлювачів та розповсюджувачів видавничої
продукції серія ДК № 2776 від 26.02.2007 р.